

ДИН ТӘ'ЛИМЛӘРИ

2-ЧИ ЧИЛД

ВСЕМИРНАЯ АССАМБЛЕЯ
"АХЛ-Е БЕЙТ"

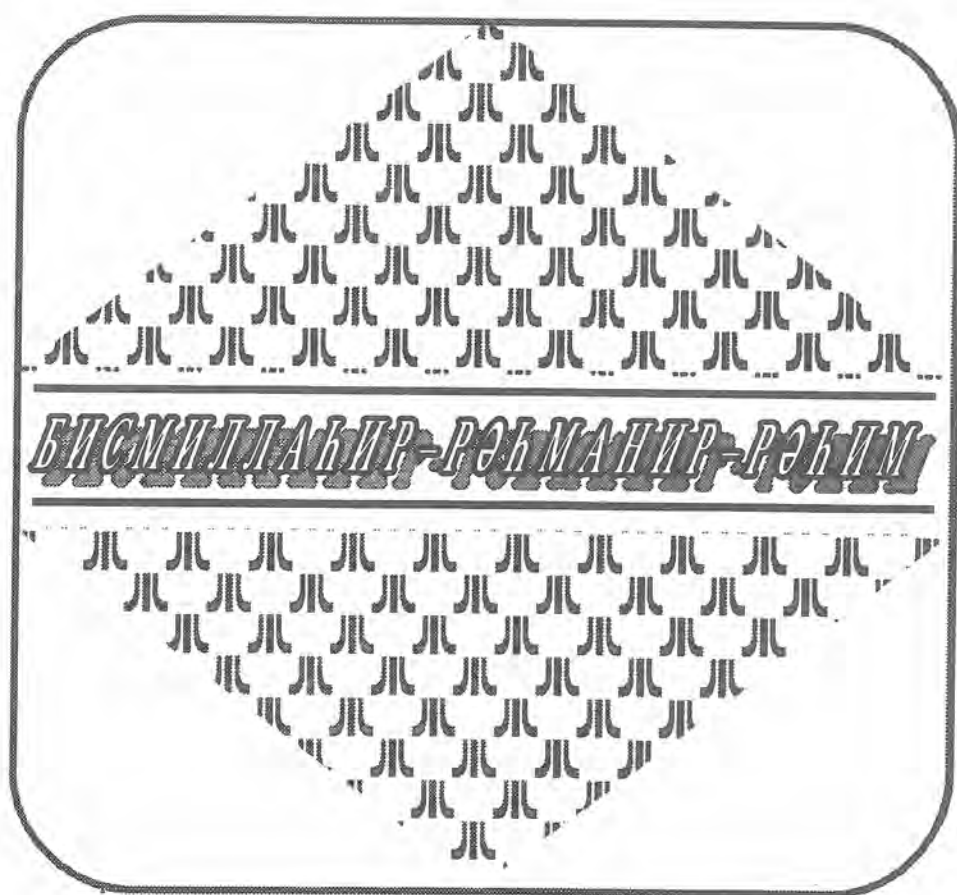
ДИН ТӘ'ЛИМЛӘРИ

2-ЧИ ЧИЛД

ЈАЗАНЛАР:

АЈӘТУЛЛАҢ ИБРАҢИМ ӘМИНИ
СЕЈИД ӘЛИӘКБӘР МУСӘВИ

ҮМУМДҮҢҖА ӘҢЛИ-БЕЈТ (Ә) МӘРКӘЗИ

ДИН ТЭ'ЛИМЛЭРИ
ИБРАҲИМ ЭМИНИ, СЕЛИД ӘЛИӘКБӘР ҺҮСЕЈНИ
Чевирән вә нәшр едән: ҮМУМ ДҮНЈА ӘҲЛИ-БЕЈТ (Ә) МӘРКӘЗИ
Ҳичри-Шәмси: 1372 Милади:1993
Тираж: 5000
Нәшријатын үнваны: Тегран, почт гутусу 15815-3516
Ғум, почт гутусу 37185-837
Тел: Тегран: 449271-3
Ғум: 25179

МҮНДЭРИЧАТ

Мүгэддимэ

АЛЛАҢЫ ТАНЫМА

- 1- Ёј мөһрибан Аллаһ.
- 2- Ёшәнк ушаг.
- 3- Биличи вә гүдрәтли Аллаһ.

АХИРӘТ АЛӘМИ

- 4- Һәр ишин нәтижәси вар.
- 5- Ишләримиз өзүмүзә гајыдыр.
Мән вә дағ.

ПЕЈГӘМБӘРЛӘР ИНСАНЛАРЫН ӘН ЈАХ- ШЫ ЈОЛ КӨСТӘРӘНИ

- 6- Пејгәмбәрләр инсанларын мүәллими.
Инсанларын фәдакар мүәллими.
- 7- Аллаһын сон пејгәмбәри һәзрәти-Мөһәммәд (с).
- 8- Мөһәммәд Әмин.
- 9- Мөһрибан Пејгәмбәр.
- 10- Ислам сәмави динләрин ән камили вә сонудур.
- 11- Гүр'ан Аллаһын сөзүдүр.

ИСЛАМ ӘН'ӘНӘСИ ВӘ ӘХЛАГИЈЛАТЫ ИЛӘ ТАНЫШЛЫГ

- 12- Салам вермәк ислам ән'әнәсидир.
- 13- Валидејнимизлә нечә давраһмалыңыг.

ИМАМЭТ ВЭ РЭЪБЭРЛИК

- 14- Биринчи имам Һазрәти-Әли (ә).
- 15- Әмәк вә бәхшиш.
- 16- Икинчи имам Һазрәти-имам Һәсән (ә).
- 17- Ушаглар вә гоча.
- 18- Үчүнчү имам Һазрәти-имам Һүсәйн (ә).
- 19- Башгаларына көмәк етмәк Аллаһын разылыгына сәбәб олур.
- 20- Мүбариз вә гәһрәман ушаг.
- 21- Дөрдүнчү имам Һазрәти-Сәччад (ә).
- 22- Аллаһ илә данышмаг.

ИСЛАМ ӘҤКАМЫ ИЛӘ ТАНЫШЛЫГ

- 23- Намаз гылаг.
- 24- Нә чүр намаз гылаг.
- 25- Бәдәнимизи вә палтарларымызы тәмиз сахлаяг.
- 26- Оруч тутмаг, ибадәтләрин ән јахшыларындан биридир.

МУҒОДДИМӨ

Мәктәб ушагларынын вә јенијетмәләрин дүзкүн шәкилдә тәрбијә олунмасы, инсан дәјәрләринин варлыгларында көк салмасы, шејтансифәтләрин шәрриндән аманда галыб, дүшүнчә вә инам кәркинликләриндә доғру јолу сечә билмәләри үчүн, ән мұһүм амилләрдән бири чәмијјәтдә систематик дин тә’лиминин һәјата кечирилмәсидир.

Башга ифадә илә, бу күнкү ушагларын, сабаһын ләјагәтли, мө’мин, меһрибан, хејирхаһ вә мүсәлман шәхсијјәтләри ола билмәләри, вә беләликлә, иман долу гәлбләрлә ајаға галхыб, Ислам динини дүнјаја јәјмаг, мүстәз’әфләри һимајә етмәк вә мүстәкбирләрә гаршы мүбаризә апармаг үчүн, дин тә’лимләри әһәмијјәтли рол ојнајыр. Бу мәгсәдә чатмаг үчүн, Ајәтуллаһ Әмини чәнабларынын “Дин тә’лими” силсилә китабларыны тәрчүмә едиб, нәшр етдирмәк гәрарына кәлдик. Бу ишин әзиз јенијетмәләримиз үчүн, фајдалы олачағыны үмид едирик.

ҮМУМДУНЈА ӘЪЛИ-БЕЈТ (Ә)

МӨРКӘЗИ

АЛЛАҢЫ ТАНЫМАГ

**Биличи, гүдрәтли вә меһрибан Аллаһ илә даһа артыг
таныш олмаг үчүн:**

Еј меһрибан Аллаһ.

Ѓәшәнк ушаг.

Биличи вә гүдрәтли Аллаһ.

ЕЈ МЕҢРИБАН АЛЛАҢ

Еј бизи җарадан меҗрибан Аллаһ!

Еј бу гәдәр не'мәтләри бизим үчүн җарадан Аллаһ!

Сән, пејғәмбәрләри көндәрдин ки, бизи дүз җола һидајәт
етсинләр вә дүзкүн јашајыш тәрзини бизә өјрәтсинләр.

Еј биличи вә гүдрәтли Аллаһ!

Сәнин бујурдугларыны јахшыча өјрәниб, онлара әмәл
етмәк үчүн бизә көмәк ет!

Сәнин не'мәтләринин гәдрини билиб, бизә вердикләрин-
дән дүзкүн истифадә етмәк үчүн көмәк ет!

Јохсуллара вә мөһтачлара әл тутуб, һәмишә хејрхаһ ин-
сан олмаг үчүн бизә көмәк ет!

Мәзлумлары һимајә едиб, залымлара гаршы мүбаризә
апармаг үчүн бизә көмәк ет!

Халга меҗрибанлыгла јанашмаг үчүн бизә јардым ет!

Өз ата, ана вә мүәллимләримизи разы сахлајыб, онлара
һөрмәт етмәјимиз үчүн бизә јардым ет!

Билмәдијимизи өјрәнмәк үчүн бизә јардым ет!

Бир-биримизлэ эмэкдашлыг сдиб, өлкәмизи абадлаш-
дырмаг үчүн бизэ ярдым ст!

Илаһи! Өзүн өjlэ тэдбир гыл!

Сәнэ разылыг һасил олсун, бизэ гуртулуш.

ДУШУНУВ. ЧАВАБ ВЕРИШ.

- 1) Дәрси аилэ үзвләринизэ охујун.
- 2) Дәрси рэванлыгла охумағы өјрәндикдән сонра, мәктәблиләрдән бири, синифдә, јахуд, сабаһ програмында бу дәрсин дуаларыны охусун, башгалары исә "Амин" десинләр.

ГӘШӘНК УШАГ

Зәһранын гардашы олмушду. Гардашынын ады Мәчид иди. Зәһра севинир вә о кичик ушағы чох севирди.

Бир күн Зәһра, Мәчидин јатағынын јанында дуруб, она бахырды. Анасына деди:

- Аначан! Мәчид һачан бөјүрәчәк, мән онунла ојнајым?
Ахы гардашымы чох севирәм.

Анасы деди:

- Ѓызым! Сәбр ет! Иншаллаһ Мәчид бөјүрәчәк, бирликдә ојнајчагсыныз.

Елэ бу вахт Мэчид јухудан ајылыб, назик сәси илэ ағламаға башлады. Зәһра нараһат олуб деди:

- Аначан, Мэчид нијә ағлајыр?

Анасы, "Дејсән ачдыр", деди

Зәһра гачыб, бир дәнә ширни кәтирди вә гардашынын ағзына гојмаг истәди.

Анасы дәрһал деди: - Дајан, гызым! Мэчид ширни јеј билмәз ки, көрмүрсәнми диши јохдур? Ағзына бир шеј гојмајасан! Чүнки, боғазында галар вә ушаг боғулар.

Зәһра, "Онда бәс Мэчидин хәрәји нәдир?" дејә сорушду.

Анасы "дајан" деди:

- Ѓызым Мэчидин хәрәји сүддүр. О, сүд әммәклә, доја биләр.

Анасы галхыб, ушағы гучағына көтүрүб ону эмиздирди. Мәчид кичик додаглары илэ эммәјә башлады. Зәһра Мәчидә вә анасына бахыб, тәәччүблэ деди:

- Аначан! Дөшүнүн габагдан сүдү вар идими?

Анасы, "јох", деди. Бундан эввэл сүдү јох иди. Амма, Мәчид олан күндән сүдлэ долмушдур.

Зәһра деди:

- Аначан! Мәчид үчүн нечә сүд һазырлајырсан?

Анасы деди:

- Ызым, сүдүн һазырланмасы мәним элимдә дејилдир, мән хәрәк јејирәм, хәрәкдән сүд һазырланыр.

Зәһра деди: - Беләсә, нә үчүн Мәчид олмаздан эввэл сүд һазырланмырды? Сән о вахт да хәрәк јејирдин.

Анасы: - Дүз дејирсән, мән габаг да хәрәк јејирдим, лакин сүдүм јох иди. Анчаг, Мәчид оландан, дөшләримдә онун хәрәји дә һазырланмышдыр. Зәһра тәәччүблэ сорушду:

- Ким Мәчидин хәрәјинин фикриндә имиш?

Анасы чаваб верди:

- Ызым! Мәчиди јарадан Аллаһ онун гидасынын да фикриндә имиш. Аллаһ билир ки, Мәчидин диши јохдур вә бизләр кими хәрәк јејә билмәз, буна көрә, зәиф ушаг ән јахшы вә ән сағлам гидадан јарарлансын дејә, ананын

дөшләрини сүдлә долдурду, јә'ни, ушағын бәдәнинә ла-
зым оланларын һамысы онда вардыр. Һәм дә ушағын
һәзм едичи системи илә там ујғундур.

Зәһра деди:

- Доғрудан да нә гәдәр биличи вә нә гәдәр меһрибан
Аллаһымыз вардыр. Сүд олмаса иди, кичик ушаг нә јејә-
чәкди? Анасы: - Доғрудур гызым. Ушағы јарадыб, ону ги-
даландыран Аллаһдыр. Она сағлам вә дадлы сүд һазыр-
лајан биличи ' вә меһрибан Аллаһдыр. Аллаһ ушағын
ачизлијини билир . Она көрә дә ону горујуб, сахламаг
үчүн, мәһәббәтини үрәјимизә гојмушдур. Аллаһ, ачиз вә
дилсиз ушаға өјрәтмишдир ки, онун истәкләринин јеринә
јестирилмәси үчүн ачдыгда ағласын.

ДУШУНУБ. ЧАВАБ ВЕРИШ:

- 1) Сүдүн һазырланмасы ананын әлиндәдирми? Нә
үчүн?
- 2) Нәдән билирсиниз ки, Аллаһ ушағын фикриндә
имиш?
- 3) Билирсинизми ки, Аллаһ биличи вә меһрибан-
дыр?

ҮЧҮНЧҮ ДӘРС

Бәдәнимизин чүр-бәчүр гидалара ештијачы вардыр.
Мүхтәлиф гидалар әлимиздә олмасајды, нә едәчәкдик?
Јол јеријиб, ишләјә биләчәкдикми?

Бәдәнимизин сағламлығы үчүн бир аз да су ичмәлијик.
Су олмасајды, нә едәчәкдик?
Көрәсән чалыша биләчәкдикми? Көрәсән гачыб ојнаја
биләчәкдикми?

Билирсиниз ким бүтүн ештијачатымызы билирмиш вә
не'мәтләри бизим үчүн јаратмышдыр? Биз бу гәдәр
не'мәтләрә көрә нечә тәшәккүр едирик?

БИЛИЧИ ВЭ ГҮДРЭТЛИ АЛЛАҢ

Бэдәнимизин чүр-бәчүр гида маддәләринә еһтијачы вардыр. Хәрәк, дојурмагдан әлавә, бәдәнә фәјдалыдыр да.

Бә'зи гидалар, о чүмләдән јералма, дүјү, јағ вә хурма, дәрс охумаға, ојнамаға вә ишләмәјә гадир олмағымыз үчүн бизә енержи верир.

Бә'зи гидалар исә, о чүмләдән әт, јумурта, сүд вә пен-дир, бәдәнин инкишафы вә бөјүмәси үчүн лазымдыр.

Бә'зи гидалар, о чүмләдән мејвәләр вә тәзә көјәртиләр бәдәнин сағламлығы үчүн кәрәклидир.

Доғрудан, ушағлар! Ким бизим фикримиздә имиш, бүтүн еһтијачатларымызы билирмиш ки, бүтүн бу не'мәтләри габагчадан һазырламышдыр?

Бизи биличи вә гүдрәтли бир јарадан јарадыб вә бүтүн еһтијачатымызы габагчадан һазырламышдыр. О јарадан Аллаһдыр. О һәм биличи, һәм дә гүдрәтлидир.

Биличи олмасајды, кәрәјимиз олан шејләри билмәзди.

Беләликлә өјрәнирик ки, Аллаһ "алим" дир, јә'ни били-чидир, вә Аллаһ "гадир" дир, јә'ни гүдрәтлидир.

ДУШУШУВ. ЧАВАБ ВЕРИШЬ

- 1) "Аллаһ алимдир", "Аллаһ гадирдир" сөзләри нә демәкдир?
- 2) Һарадан билирик ки, Аллаһ биличи вә гүдрәт-лидир?
- 3) Биличи вә меһрибан Аллаһ не'мәтләрини ким-ләр үчүн јаратмышдыр?

АХИРӘТ АЛӘМИ
ДУНЈА АХИРӘТ ТАРЛАСЫДЫР

Һәр ишин нәтичәси вар.

Ишләримиз өзүмүзә гајыдыр.

Мән вә дағ.

ЬƏР ИШИН НƏТИЧƏСИ ВАР

Бу кишинин ады Əлиағадыр.

Əлиаға, зирək вə ишлəkдир.

Чалышыр, кўл вə ағач экиб, онлары суварыр.

Бу гəшəнк баға бахын, Əлиағанындыр, ағачлары бəјү-
јүб, мејвə кəтирмишдир.

Әлиғаға мејвәләри дәрир, өзү вә гоһумлары ондан исти-
фадә едирләр. О, мејвәләрин галаныны сатыр вә газанч
әлдә едир.

Өзүнүн саһман јашајышы вардыр, әһалијә дә гуллуг вә
көмәк едир.

Дүздүр, һәр ким јахшы иш көрәрсә, дүнјада вә ахирәт-
дә нәтичәсини көрәчәкдир.

Дүнја ахирәт тарласыдыр.

**Һәр ким дүнјада јахшы иш көрәрсә,
ахирәтдә јахшы нәтичәјә чатачагдыр.**

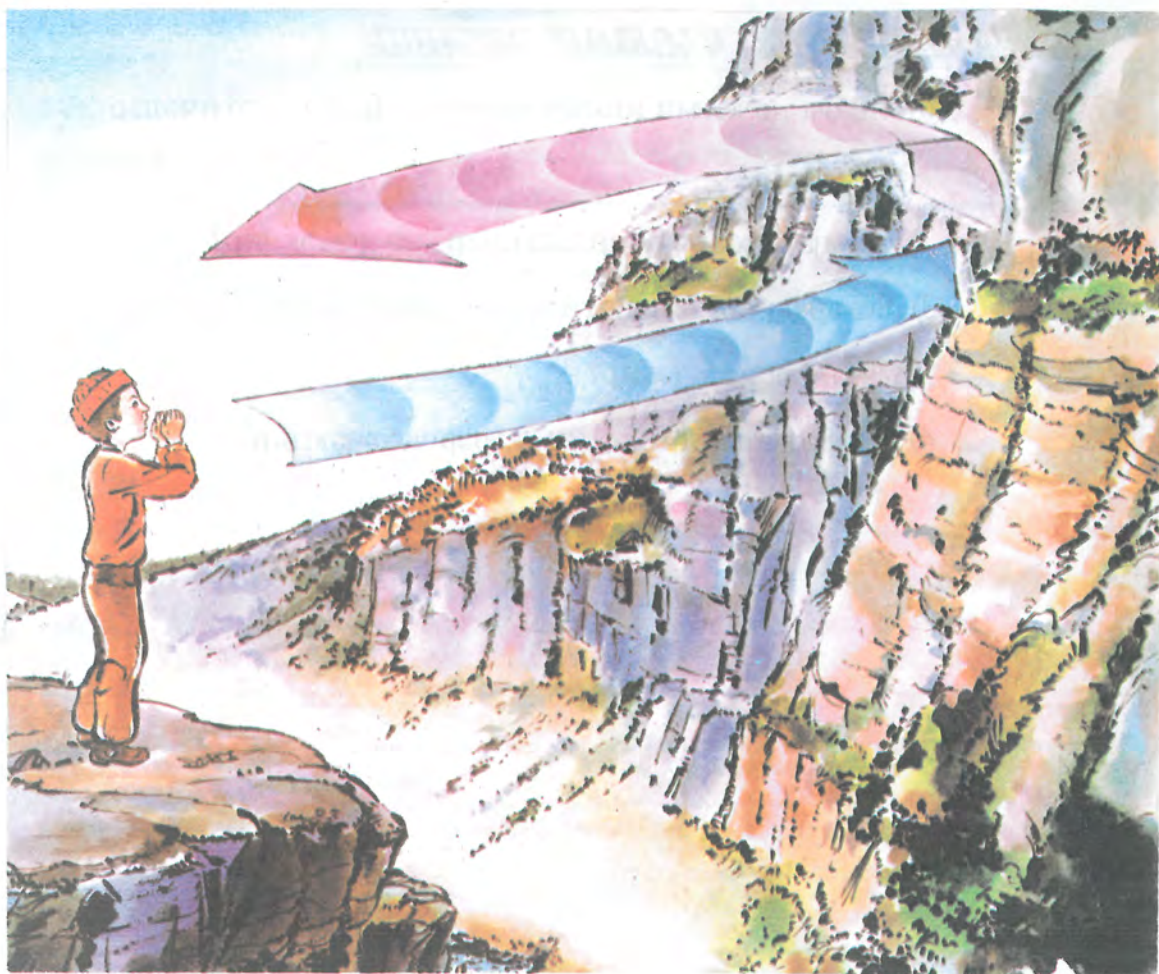
Бу киши тәнбэл вэ бекардыр. Онун тарласы бәрбад вэ-
зијјәтдәдир. Ағачы вэ бағы јохдур.

Әкинчиләр јайда бағларынын мејвәсини дәрирләр. Онун
мејвәси вэ мәһсулу јохдур, һәсрәтлә дејир: "Каш мән дә
ағач экәјдим! Каш, мәним дә бағым олајды"!

**Дүздүр, ким өз ахирәти үчүн јахшы иш
көрмәзсә, о дүнјада нәинки мұкафат алма-
јачаг, үстәлик зәрәр дә көрәчәкдир.**

ДУШУШУБ, ЧАВАБ ВЕРИШ:

- 1) Әлиаға нә кими ишләр көрүр вә һансы нәтичәләр әлдә едир?
- 2) "Дүнја ахирәт тарласыдыр" нә демәкдир?
- 3) Бекарчылығын нәтичәси нәдир? Бекар адам нә үчүн һәсрәт чәкир?
- 4) Ахирәт аләминдә, ким зәрәр чәкәчәкдир?

БЕШИНЧИ ДӘРС

ИШЛӘРИМИЗ ӨЗҮМҮЗӘ ГАЈЫДЫР

Мәс'уд, дағын гаршысында уча сәслә, "јахшы ... јахшы ...",
дејә бағырыр.

Мәс'удун сәси даға дүшүб гајыдыр. Сәс гајытдыгда

Мәс'уд ону ешидир. Санки, дағ да дејир: "Јахшы ... јахшы ..."

Ишләримизин һамысы, сөз јохдур ки, өзүмүзә гајыда-чагдыр.

Јахшы иш көрмүш олсаг, ишләрин әвәзи бизим үчүн јахшы олачагдыр. Амма пис иш көрмүш олсаг, ишләрин әвәзи бизим үчүн пис олачагдыр.

Ишләримизин там әвәзини ахирәт аләминдә көрәчәјик. Биз, бу дүнјадан ахирәт аләминә көчәчәк вә орада әбәди олараг јашајачагыг. Јахшы иш көрәнләр чәннәтә кедиб, архајын вә раһат јашајачаглар. Күнаһкарлар исә чәһәннәмә кедиб, әзаб ичиндә олачаглар.

ДУШУШУБ, ЧАВАБ ВЕРИШ:

- 1) Јахшы ишләримизин әвәзи нәчүр олачагдыр?
- 2) Ишләримизин әвәзини вә мүкәммәл нәтичәсини һарада көрәчәјик?
- 3) Јахшы иш саһибләри чәннәтдә нечә јашајачаглар?

МЭН ВЭ ДАҒ

Дағ дөшүндә гачырдым,
Шәнликлә мән, һәр җана.
Бирдән аяг сәсләри,
Кәлиб җетишди мана.

Даҗандым, гулаг асдым,
Артыг, җох иди бир сәс.
Ешитдиҗим таппылты,
Нечин даһа җохду бәс?

Аяг сәси, гачанда
мән, Гаҗадан ашырды.
Сонра кери гаҗыдыб,
Гулаҗыма җаһүрдү.

Ишләримиз сәз кими,
Дунја да дағ кимидир.
Җахшы иш дә җис иш дә,
Өзүмүзә гаҗыдыр.

Ше'рин фарсчасы Чә'фәр Ибраһиминидир

***ПЕЈҒӘМБӘРЛӘР
ИНСАНЛАРЫН МҮӘЛЛИМИ.***

Пејғәмбәрләр инсанларын мүәллими.

Инсанларын фәдакар мүәллими.

Аллаһын сон пејғәмбәри һәзрәти-Мәһәммәд (с).

Мәһәммәд Әмин.

Мехрибан Пејғәмбәр.

Ислам сәмави динләрин эн камили вә сонудур.

Гур'ан Аллаһын сөзүдүр.

ПЕЈҖӘМБӘРЛӘР ИНСАНЛАРЫН МУӘЛЛИМИ

Бу адам јолу итириб, сәркәрдан доланыр.

Өзү сәркәрдан галыб, јолу танымајан адам башгаларыны рәһбәрлик едә биләрми?

О, башгаларыны мәгсәдә чатдыра биләрми?

Сиз јолу танымајан кимсәнин ардынча кедәрсинизми?

Јазыб, охумағы билмәјән кимсә, башгаларына јазыб охумағы өјрәдә биләрми?

Еләдирсә, рәһбәр, халга башчылыг етмәк, јол көстәрмәк, вә онлары мәгсәдә чатдырмаг үчүн биличи олмалыдыр.

Бу ушаглар нә едирләр?

Ким онлара дәрс верир?

Сиз, габагча јазыб-охумағы билирдинизми?

Јазыб охумағы ким сизә өјрәтмишдир?

Сиз мүәллимсиз јазыб-охумағы өјрәнә биләрсинизми?

Јох! Ѓәтијән јох!

Беләдирсә, синифин мүәллими олмалыдыр.

Мүәллим, мәктәблиләрин јол көстәрәнидир. О, синифи
гајдаја салыр вә мүһәссилләрә дәрс верир.

Пејғәмбәрләр дә инсанларын мүәллимләридир.

Халга рәһбәрлик едир, онлара јахшы јашамағын јолуну
көстәрирләр. Мәһрибан Аллаһы вә онун не'мәтләрини
әһалијә хатырладыр, ахирәт аләминдә вә онун көзәл
не'мәтләриндән данышырлар.

ИНСАНЛАРЫН ФЭДАКАР МҮЭЛЛИМИ

Пејғәмбәрләр, инсанларын мүэллимидирләр. Онлар, инсанын јарадылышындан бу јана әһали илә олуб, онларын тә’лим-тәрбијәси үчүн чалышырдылар. Онлар, һәјат тәрзини вә јахшы јашамағ јолуну көстәрир, Мехрибан Аллаһ вә онун көзәл не’мәтләриндән сөз ачырдылар.

Пејғәмбәрләр фәдакар вә чан јандыран бир мүәллимими, инсанларын тә’лим-тәрбијәси илә мәшғул олурдулар. Аллаһа ибадәт етмәји онлара өјрәдирләр. Онлар, јахшы вә пис әхлагийјаты, јахшы вә пис әмәлләри изаһ едирдиләр. Халға меһрибан олмағы, көмәк етмәји, хејрхаһлығы вә инсансевәрлији өјрәдирдиләр.

Пејғәмбәрләрин зәһмәтләри, чалышмалары вә рәһбәрликләри сәјәсиндә, инсанлар тәдричлә инкишаф етдиләр. Аллаһсевән әхлагийјат вә јахшы әмәлләрлә таныш олдулар. Биличи вә гүдрәтли Аллаһ лазыми биликләри өз пејғәмбәринә вермишдир ки, халға башчылыг вә рәһбәрлик едә билсин.

ДУШУШУБ, ЧАВАБ ВЕРИШ:

- 1) Рəһбər вə бəлэдчи нə кими хусусијјэтлэрə малик олмалыдыр?
- 2) Һəјат тəрзини вə јахшы јашамаг јолуну инсан-лара ким кəстəрир?
- 3) Пејғəмбəрлэр нэлəri əһалијə хатырладырдылар?
- 4) Пејғəмбəрлэр һансы ишлəri халга өјрədирдилэр?

АЛЛАҒЫН СОН ПЕЈҒӘМБӘРИ ҒӘЗРӘТИ-МӘҒӘММӘД (С)

Атасынын ады Абдуллаһ, анасынын ады исә Амәнә-дир. Аммул-фил или рәбиәл-әввәлин бириндә Мәккәдә анадан олмушдур. Анадан олмамыш атасы Абдуллаһ дүнјадан кетмишди. Алты јашынадәк анасы Амәнә ону бечәрди. Алты јашында анасы да дүнјадан кетди.

Амәнәнин өлүмүндән сонра, бабасы Әбдүлмүттәлиб ону сахлајырды.

Әбдүлмүттәлиб Мәһәммәди чох севирди, онун кәләчә-јиндән хәбәри варыјды. Јәһуд вә христиан алимләриндән ешитмишди ки, Мәккәдән бөјүк бир пејғәмбәр галхачаг-дыр.

Әрәбләр, Әбдүлмүттәлибә һөрмәт едирдиләр. О, Кә'бә-нин јанында әјләшәндә, халг әтрафыны алырды. Бабасы-нын јанында әјләшән јеканә адам Мәһәммәд иди. Бә'зән, бабасынын јанына кетмәјинә мане олдугда, Әбдүлмүт-тәлиб, "Юјун ушағым кәлсин" дејәрди, - "Аллаһа анд олсун симасында бөјүклүк изи көрсәнир, елә бир күнү көрүрәм ки, о, сизин рәһбәриниз олуб, сизи зүлмдән вә алчаглыгдан гуртарацагдыр".

Әбдүлмүттәлиб, Мәһәммәди өз јанында әјләшдириб, ону сығаллајырды, Мәһәммәдин парлаг кәләчәјиндән акаһ олдугу үчүн, ону горујуб сахламаға чалышырды.

Һәмишә онунла олуб, онунла хәрәк җејирди.

Мәһәммәд ушаглығындан эәкалы вә әдәбли иди. Әмиси Әбуталиб дејирди: "Мәһәммәд хәрәк җејәндә "Бисмиллаһ" дејирди, хәрәкдән сонра Аллаһа шүкр едәрәк "Әлһәмду лиллаһ" дејирди. Мәһәммәддән әсла јалан ешитмәмишәм. Ондан пис иш баш вермәсини көрмәмишәм, уча сәслә күлмәзди, һәмишә күлүмсәјирди. Ушагларә меһрибан иди, биринә сөјүш вермәзди.

ДУШУШУВ. ЧАВАВ ВЕРИШ

- 1) Һәзрәти-Мәһәммәдин анасынын ады нәдир?
Онуң атасынын ады нәдир?
- 2) Әбдүлмүттәлиб, Мәһәммәдин нәји иди? Онун һаггында нә дејирди?
- 3) Јәһуд вә христиан алимләри нә дејирдиләр?
- 4) Һәзрәти-Мәһәммәдин ушаглыг давраһышы нечә иди? Әмиси онун һаггында нә дејирди?

МӘҖӘММӘД ӘМИН

Илләрин бириндә, Мәккә әһалиси Кә'бәни јенидән тикирди. Кә'бәнин тикилмәсиндә һамы әмәкдашлыг едирди. Кә'бәнин диварларыны мүәјјән јерә, "һәчәрүл-әсвәд" гојулачаг јерә, кими тикиб учалтдылар. (Һәчәрүл-әсвәд һөрмәтли бир дашдыр). Мәккә ә'јанларынын һәр бири, өзүнү вә өз гәбиләсини башы уча етмәк үчүн, өзү о дашы јеринә гојмаг истәјирди. Јаваш-јаваш ишләри сөз чарпышмасына кәлиб чыхды. Һәрә дејирди: "Јалныз мән һәчәрүл-әсвәди јеринә гојмаг истәјирәм".

Беләликлә ихтилаф чоһалды. Тәһлүкәли вәзијјәт јаранмышды. Аз галырды саваш башлансын. Дөјүшә һазырланмышдылар.

Бу вахт, биличи вә хејрхаһ бир адам галхыб, "Һәзәрәт!" - деди: Савашмагдан вә ихтилаф төрәтмәкдән чәкинин, чүнки саваш вә ихтилаф, шәһәрләри вә евләри хараба гојар, әһалини дағыдыб, бәдбәхт едәр, чәһаләтдән әл чәкин, ишә чыхыш јолу ахтарын".

Мәккә ә'јанлары, - "Нә едәк? Чарә нәдәдир?" - дејә, сорушдулар.

Биличи деди: "Бир нәфәри сечин, аранызда һөкм едәрәк галма-гала сон гојсун".

"Тәбул едирик. Јахшы тәклифдир" - дедиләр.

"Анчаг һәр бир гәбилә, һаким биздән олмалыдыр." -

дејирди.

Беләликлә иш бир даһа пыртлашды.

О биличи хејирхаһ деди: "Һаким сечмәкдә бир-бири-низлә разылашмырсынызмы? Мәсчидүл-Һәрам гапы-сындан ичәри кирән илк адамы һаким един". Һамысы, "Тәбул едирик", дедиләр...

Көзләр о гапыја дикилмишди. Үрәкләр чырпынырды. Көрәсэн ким ичәри кирәчәк вә һансы гәбиләнин хејринә һөкм верәчәкдир?

Бир кәнч ичәри кирди. Һамы севиниб, дедиләр: "Нә јашшы олду! Мәһәммәддир, Мәһәммәд әмин! Мәһәммәд әмин! Инсафлы вә сәдагәтлидир. Онун һөкмүнү гәбул едирик!"

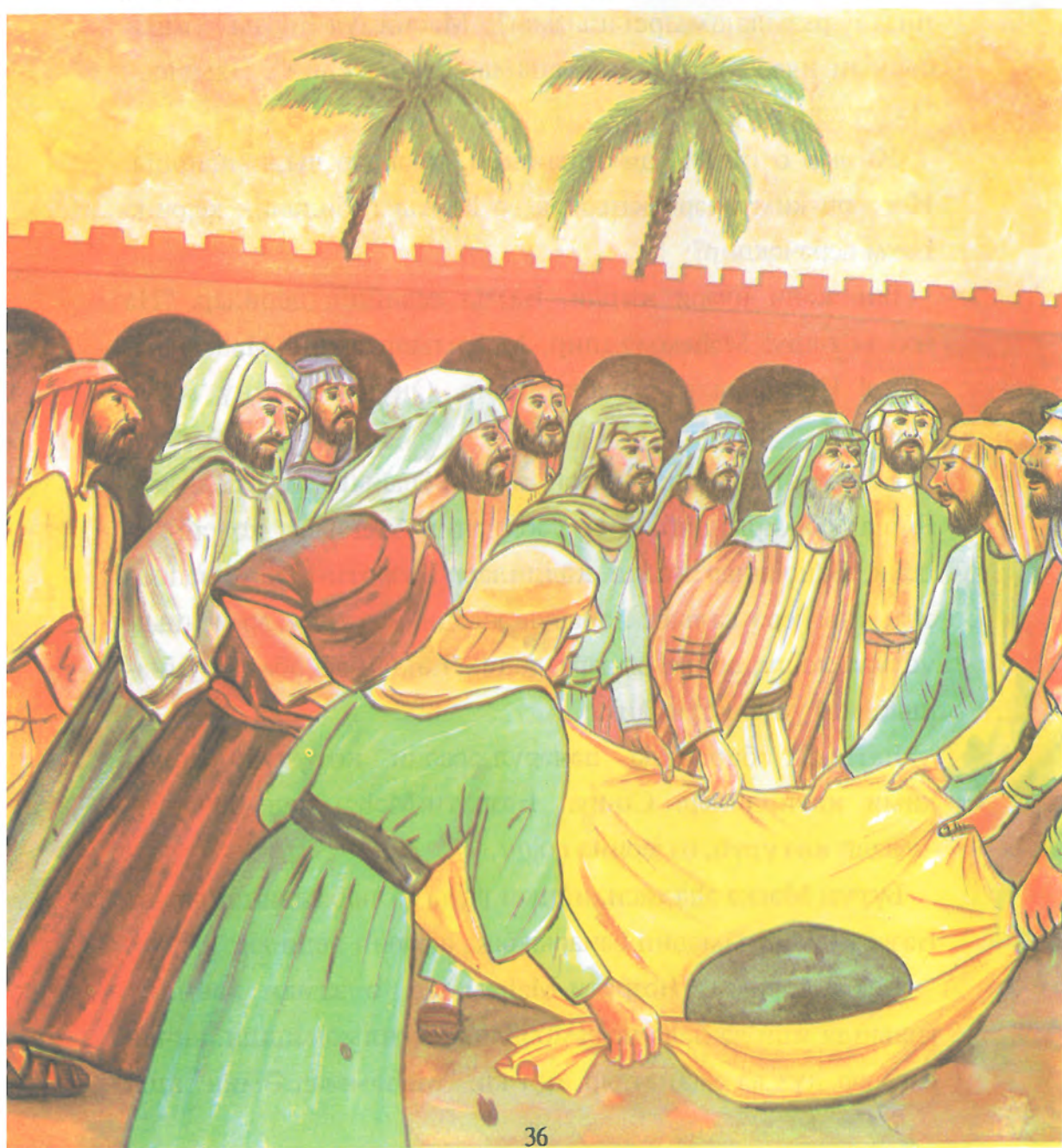
Һәзрәти-Мәһәммәд ичәри кирди. Олачағы она дедиләр. Бир аз фикирләшиб, "Һәр гәбиләнин башчысы кәлсин", - деди. Башчылар ирәли кәлдиләр. Һәзрәти-Мәһәммәд өз әбасыны јерә салыб, һәчәрүл-әсвәди кәтүрдү вә әбанын үстүнә гојду, сонра онлара деди: "Һамыныз әбадан јапышыб, кәтүрүб кәтирин".

Һамысы бирликдә һәчәрүл-әсвәди кәтүрүб, јеринә кими кәтирдиләр. Сонра, Һәзрәти-Мәһәммәд һәчәрүл-әсвәди кәтүрүб, өз јеринә гојду.

Бүтүн Мәккә әһалиси, ишдән разы галыб севиндиләр вә Һәзрәти-Мәһәммәдин бачарығына афәрин дедиләр.

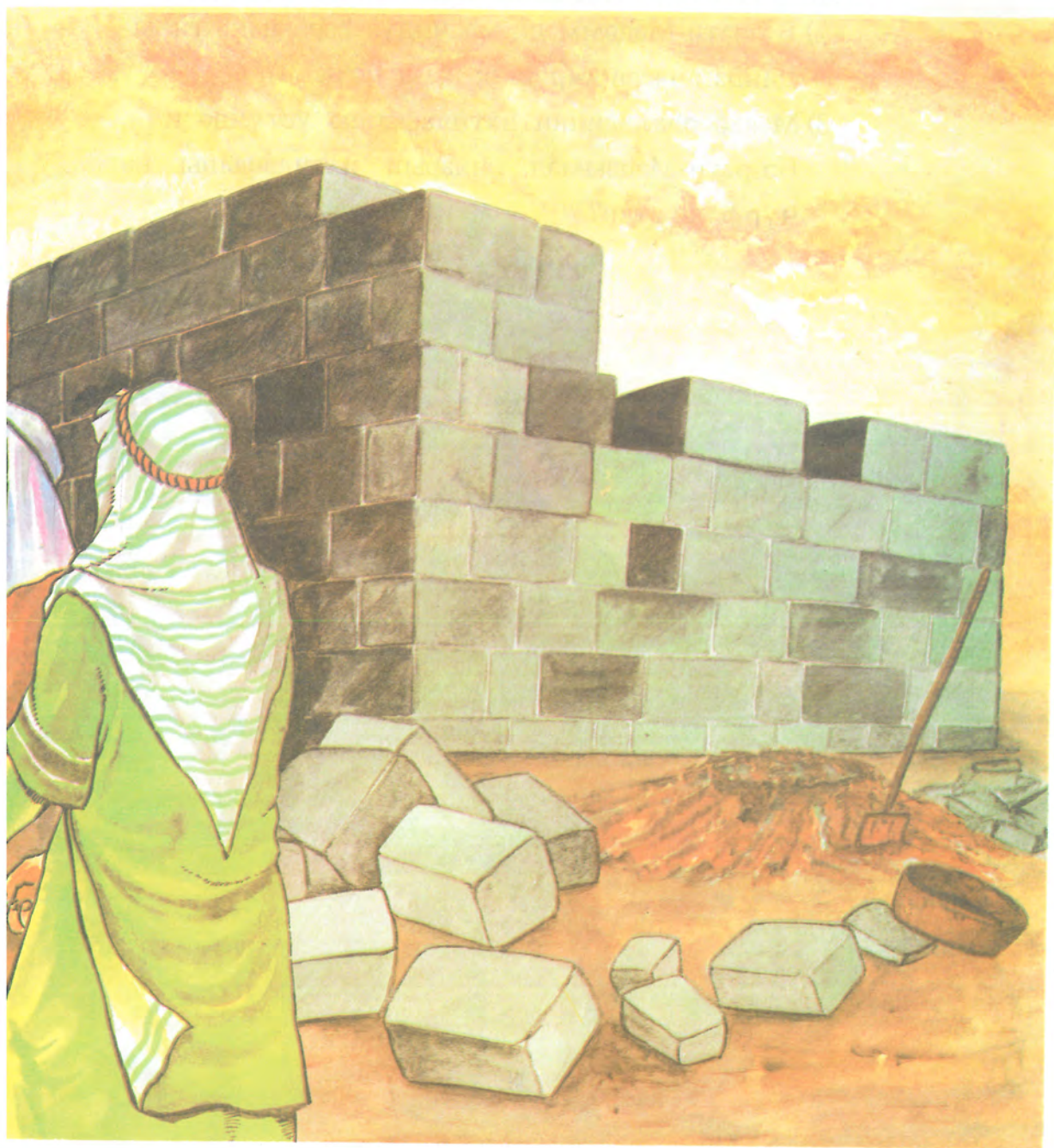
Пејғәмбәримиз Һәзрәти-Мәһәммәд, о заман кәнчлик јашында иди вә һәлә пејғәмбәрлијә сечилмәмишди. анчаг о гәдәр дүз вә әманәтдар иди ки, "Мәһәммәд Әмин" ады

илә танынмышды. Халг она инаныр вә гијмәтли әшјала-
рыны она тапшырырдылар.Һәзрәти-Мәһәммәд дә тапшы-
рылан әманәтләри сахламаға чалышыр, јијәләринә салим

тəһвил верирди. Ихтилафлары арадан галдырмаг үчүн она мүрачиəт едирдилəр. Һамы онун һəкмүнү гəбул едирди.

Сонсуз саламлар, дүзкүн вə əманəтдар Пејғəмбərə олсун!

ДУШУШУБ, ЧАВАБ ВЕРИШ:

- 1) Пејғәмбәримиз, кәнчлијиндә һансы адла танынмышды? Нә үчүн?
- 2) Һәзрәти-Мәһәммәд мәсчидүл-Һәрамын гапысындан ичәри кирдикдә, халг нә деди?
- 3) Мәккә әһалисинин ихтилафы нә үстүндә иди, Һәзрәти-Мәһәммәд онларын ихтилафыны нә чүр һәлл етди?

МЕЪРИБАН ПЕЈҒƏМБƏР

Һөрмәтли Пејғәмбәр Һəзрəти-Мəһəммəd, сəллəллаһу əлєйһи вə алиһи вə сəллəм, һəмишə ишдən дүшмүшлэрə, гочалара вə ушаглара меһрибанлыг едиб, чан јандырырды. О, чамаат намазында да белə, гочалара вə хəстəлэрə чəтин олмасын дејə рүку вə сəчдəни узатмырды. Лакин һəмишəкинин хилафына олараг бир күн намазынын сəчдəsi узун чəкди. Бу чамаат намазында иштирак етмиш сəһабəлəрдən бири дејир: "Адəт үзрə сəчдəдən баш галдырдым, анчаг Пејғәмбər һələ сəчдəдир, көрдүм. Јенидən сəчдəјə кедиб, пејғәмбər сəчдəдən баш галдырыб, тəkбир дедикдə сəчдəдən баш галдырдым. Пејғәмбəрин, һəмишəкинин хилафына олараг бу сəчдəнин узатмағынын сəбəбини билən јохду".

Намаз гуртардыгда, сəһабəлəрдən бири пејғәмбəрин јанына кедиб, "Еј Аллаһын пејғәмбəri! Һəмишə чамаат намазынын сəчдəлəрини узатмырдын, бу дəфə сəчдəни бу гəдər узатмағынын сəбəби нəдир?", деди.

Пејғәмбər деди: "Мən сəчдəдən баш галдырмаг истəдикдə, кичик оғлум Һəsən кəлиб, далыма минди. О истəјирди далымда бир аз отурсун. О, кичик ушағын гəлби сынмасын вə өз истəји илə енсин дејə, сəчдəни узатдым".

Һөрмәтли пејғәмбəримиз ушаглари о гəдər севирди ки, намаз үстə дə белə онлара үрək јандырырды. Пејғәмбər өз

сəһабəлəринə тапшырыб, дејирди: ”Ушаглара мəһəббəт етмəк, јахшы јанашмаг пeјғəмбəрлəрин əхлагијјатындандыр. Һəр ким бeјүклəрə һəрмəт етмəјиб, кичиклəрə мeһрибан олмаса, мүсəлманлардан дејилдир”.

ДУШУШУВ. ҶАВАБ ВЕРИШ:

- 1) Нə үчүн пeјғəмбəр җамаат намазында сəчдəлəри гыса гылырды?
- 2) Нə үчүн о намазда сəчдəни узатды?
- 3) Ушаглар һаггында сəһабəлəринə нə тапшырды?
- 4) Бeјүклəр һаггында нə тапшырды?

ИСЛАМ СӘМАВИ ДИНЛӘРИН ӘН КАМИЛИ ВӘ СОНУНЧУСУДУР

Ислам динләрин ән җахшысы вә ән мүкәммәлидир. Меһрибан Аллаһ Ислам динини Һәзрәти-Мөһәммәд(с.ә.)-ин вәсиләси илә бизә көндәрмишдир ки, Аллаһ пәрәстишини вә ән җахшы һәҗәт тәрзини бизә өйрәтсин.

Аллаһ бујурур: "Ислам динини гәбул етмәјиб, башга дини сечәнин әмәли гәбул олмајачаг вә ахирәт әләминдә җазыг вә зијанкар олачагдыр".

Ислам дини Аллаһы нә чүр танымағы, валидејнләри вә башгалары илә нечә давранмағы, дүнјада вә ахирәтдә хошбәхт олмаг үчүн нә иш көрмәји бизә өйрәдир.

Ислам дини, бизим көрмәјә һаггымыз олан "һалал" ишләри өйрәдир вә јеринә јетирмәјә һаггымыз олмајан "һарам" ишләри бизә гадаған едир.

Ислам дүнјанын бүтүн мәзлумларынын гуртарычысыдыр.

Мүсәлман кимдир?

Мүсәлман ашағыдакы хусусијјәтләрә малик олмалыдыр.

1) Бир олан Аллаһа инанмалыдыр.

2) Һәзрәти-Мәһәммәди "Аллаһын сон пәјғәмбәри" билмәлидир.

3) Бүтүн ишләрдә Аллаһын вә Һәзрәти-Мәһәммәдин бујурдугларына тәслим олмалыдыр.

4) Мүсәлманларын көмәји, залымларын дүшмәни олмалыдыр.

ДУШУНУВ. ЧАВАВ ВЕРИШ:

1) Исламын бизә өјрәтдији ики әһәмијјәтли шәј нәдир?

2) Һансы ишләрә "һалал", һансы ишләрә "һарам" дејилир?

3) Мүсәлман кимдир? Бир мүсәлманын дөрд әсас хусусијјәтләрини бәјан един.

ГУР'АН АЛЛАҒЫН СӨЗҮДҮР

Гур'ан, көйдән енмиш сәадәтли бир һәјат програмыдыр. Бөйүк Аллаһ, бу парлаг китабы Һәзрәти-Мәһәммәд(с.ә.)ин васитәси илә бизә вә дүнјанын бүтүн инсанларына көндәрмишдир.

Гур'ан инсанлары һидајәт едән китабдыр. Ән јахшы һәјат тәрзини бизә өјрәдир. Аллаһы танымағы вә ибадәт етмәји өјрәдир. Јахшы вә пис әхлагијјаты танытдырыр. Кечмишләрин сәркүзәштини бәјан едир ки, онлардан ибрәт көтүрәк.

Гур'ан тапшырыр ки, зүлм етмәјин вә залымлара бојун әјмәјин.

Гур'ан охујаркән, санки Аллаһ илә данышырыг.

Мүсәлман, Гур'ан охумағы өјрәнмәли вә онун бујуругларына әмәл етмәлидир.

Һөрмәтли Пејғәмбәримиз бујурмушдур: "Сизләрин ән јахшысы, Гур'аны өјрәниб, башгаларына өјрәдән адамдыр". Гур'ан мүүјән бөлмәләрдән ибарәтдир. Һәр бөлмә **"Бисмиллаһир-рәһманир-рәһим"**лә башланыр. Бу бөлмәләрин һәр бири **"Сурә"** адланыр.

Сүрәнин өзү дә даһа кичик һиссәләрә бөлүнүр. Бу һиссәләрин һәр биринә бир **"Ајә"** дејилир. Гур'ан 114 сурәдән ибарәтдир:

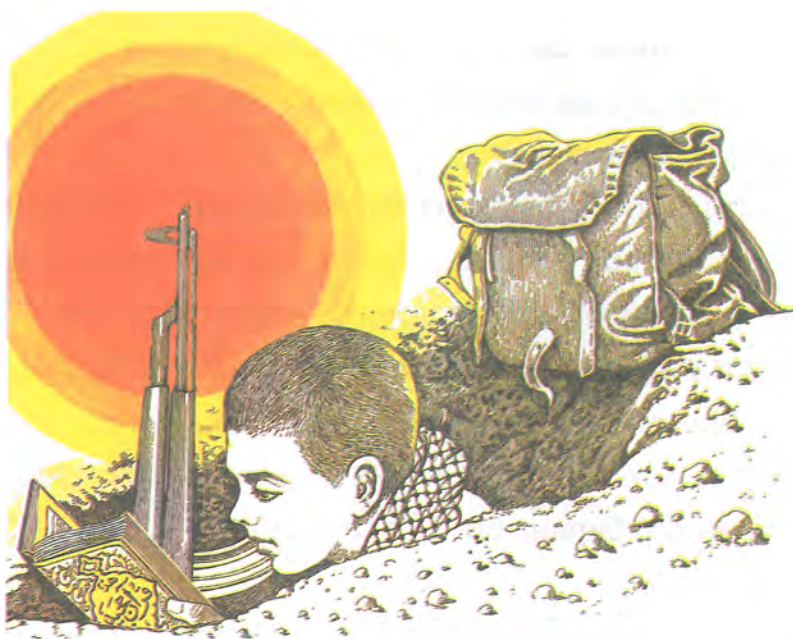
Һөрмәтли Пејғәмбәримиз бујурмушдур: "Сизләрин ән

јахшысы Гур'аны өйрөниб, башгаларына өйрөдөн адамдыр".

О һэзрэт, јенә дә бујурмушдур: "Гур'ана әмәл едән чәннәтә кедәчәк, она е'тинасызлыг едән исә чәһәннәмә кедәчәкдир".

ДУШУНУБ. ЧАВАБ ВЕРИШ.

- 1) Гур'ан кимин сөзүдүр?
- 2) Гур'анда нә кими сөзләр вардыр? Онлардан бир сырасыны бәјан един.
- 3) Гур'аны өйрөниб, өйрәтмәк һаггында Пејғәмбәрин сөзү нәдир?
- 4) Сурә, нәјә дејилир?

**ИСЛАМ
ЭН'ЭНӘСИ ВӘ ӘХЛАГИЈЈАТЫ ИЛӘ
ТАНЫШЛЫГ.**

Салам вермәк ислам эн'әнәсидир.

Ислам эн'әнәси

Валидејнимизлә нечә давранмалыыг.

САЛАМ ВЕРМӘК ИСЛАМ ӘН'ӘНӘСИДИР

Һөрмәтли пейғәмбаримиз Һәзрәти-Мәһәммәд (с.ә.) сәһабәләри илә әйләшиб, данышырдылар. Бир нәфәр изн алмадан онлара гошулду вә салам вермәди. Пейғәмбәр ондан, "Нә үчүн салам вермәдин? Нә үчүн изн алмадын?" - дејә, сәбәбини сорушуб, артырды: "Өнчә салам вериб, изн алыб, сонра бизә гошулајдын!" - деди.

О Һәзрәт салам вермәк һаггында бујурмушдур:

* Мүсәлманлар! Бир-биринизи көрдүкдә севки илә гаршыламајынча, меһрибан олмазсыныз, бир-биринизлә меһрибан олмајынча, чәннәтә кирмәзсиниз.

* Һәмишә ачыг вә уча сәслә салам верин, саламын чавабыны да ачыг вә уча сәслә алын.

* Меһрибан Аллаһ биринчи салам верәнә саваб вә јахшы мұкафат верәр вә ону даһа да артыг севәр.

* Өнчә салам верин сонра данышын.

ИСЛАМ ЭН'ЭНЭСИ

Мүсәлман олан ислам эн'әнәсини өйрәниб, она әмәл едәр. Башгаларыны һәрарәтлә саламлар, она салам верәнин саламыны күләр үзлә алар. Достларыны көрдүкдә севинәр, күләр үзлә әл верәр, салам вериб, кефини сорушар.

Бири онун кејфини сорушдугда "Аллаһа шүкүр! Јахшы-јам" дејәр.

Евә кирдикдә ата-анасына вә бүтүн евдәкиләрә салам верәр, евдән чыхмаг истәдикдә исә "Худаһафиз" дејәр. Она јахшылыг едәнә тәшәккүр едәр, әлиндән кәләрсә, јахшылығын әвәзини өдәр.

Бир мәчлисә кирдикдә јетәрли сәслә салам верәр вә мүнәсиб бир јердә әйләшәр.

Данышанын сөзүнү кәсмәз вә сәһв етмәз, јерсиз дад-һарај салмаз, һәмишә тәрбијәли данышар.

Асгырмаг истәдикдә , әлини ағыз-бурнунун гаршысына тутар, асгырдыгдан сонра "Аллаһа шүкүр" дејәр.

Белә бир адамы Аллаһ севәр вә она јахшы мұкафат верәр. Хејрхаһ адамлар да ону севәр вә һөрмәт едәрләр.

Белә бир адамы, сиз дә севирсинизми?

ДУШУНУБ, ЧАВАБ ВЕРИШ:

- 1) Һөрмәтли пәйғәмбәримиз Һәзрәти-Мөһәммәд изн алмадан онлара гошулмаг истәјән адама нә бујурду?
- 2) Нә чүр салам вермәлијик? Нә чүр салам алмалыјыг?
- 3) Сиз һәр һансы бир адамын отағына кирмәк истәдикдә нә сдирсиниз?
- 4) Аллаһ, салам верәними, салам аланымы, даһа чох севир?

ОН ҮЧҮНЧҮ ДӘРС

ВАЛИДЕЈНИМИЗЛӘ НӘ ЧҮР ДАВРАНМАЛЫҢ?

Бир кәнч, имам Садиг әлејһис-саламын гуллуғуна кедиб, деди: "Еј пејғәмбәр баласы! Ючалыб, ишдән дүшмүш бир атам вардыр. Иш көрә билмир, јеријә билмир, тикәни дә белә көтүрмәк она чәтиндир. Она һәр ишиндә көмәк

етмэк мачбуријјетиндјэм”.

Имам Садиг (а.) бујурду: ”Атана бу гэдэр меһрибан-лыгла гуллуғ етдијинэ керэ нэ гэдэр дә хошбэхтсэн. Ата-нын бүтүн ишләрини өз үзэринэ көтүр имкан гэдэр эл-үзүнү ју, ону һамама апар, өз элинлә ағзына хөрэк гој, һемишә һөрмәтини сахла. Вахт тапдыгда јанында әjlә-шиб, кефини сор, сөзләринэ гулаг ас. Она һөрмәтсизлик етмәјәсэн, тохунан сөз демәјәсэн, ону сәндән инчидиб, кәдәрләндирән бир иш көрмәјәсэн. Атан ушағлығында сәнин зәһмәтини чәкиб, сән дә инди онун дадына чатыб, гуллуғ етмәлисән. Аллаһа шүкр ет ки, атана гуллуғ едиб, хошбәхт олмағын үчүн сәнә гүдрәт вермишдир. Аллаһ бу вәсилә илә сәни бағышлајыб, чәһәннәм одундан аман-да сахламағ вә чәннәтдә ән јахшы мұкафат вермәк истә-мишдир”.

Аллаһ бујурмушдур ки, ”Ондан башғасына пәрәстиш етмәјин, ата-ананызла меһрибан вә хејирхаһ адам олун”.

ДУШУНУВ. ЧАВАБ ВЕРИШ:

- 1) Нә үчүн имам Садиг о кәнч оғлана ”Нә гэдэр дә хошбәхтсэн!” деди?
- 2) Имам Садиг о кәнч оғлана нә кими бујуруглар верди? О чүмләләрдән нечәсини бәјан един.
- 3) Имам Садиг нә үчүн о кәнч оғлана Аллаһа шүкр етмәји тапшырды?

ИМАМӘТ ВӘ РӘҺБӘРЛИК

Биринчи имам Һәзрәти-Әли (ә).

Әмәк вә бәхшиш.

Икинчи имам Һәзрәти-имам Һәсән (ә).

Ушаглар вә гоча.

Үчүнчү имам Һәзрәти-имам Һүсејн (ә).

Башгаларына көмәк етмәк Аллаһын
разылығына сәбәб олур.

Мүбариз вә гәһрәман ушаг.

Дөрдүнчү имам Һәзрәти-Сәччад (ә).

Аллаһ илә данышмаг.

БИРИНЧИ ИМАМ

Биринчи имамымыз, эмирэл-мө'минин Һәзрәт-Әли әлејһис-саламдыр.

Бөјүк ислам пејғәмбәри, Аллаһын әмри илә, Һәзрәт-Әли әлејһис-саламы халга тәгдим едәрәк, ислам үммәтинин башчылығыны она тапшырды ки, ондан сонра, халгын имамы олуб, онлара рәһбәрлик етсин.

Һәзрәт-Әли (ә.), рәчәб ајынын он үчүндә Мәккәдә анадан олду. Атасынын ады Әбуталиб, анасынын ады исә Фатимә (Әсәд гызы)дир.

Һәзрәт-Әли (Ә), Пејғәмбәрин әмиси оғлу иди. Ушаглыгындан Пејғәмбәрин евинә кедиб, ондан тәрбијә алыб, һәјәт тәрзини тамамилә өјрәнди вә о евдә бөјүдү.

Һәзрәт-Әли (ә.) зәкалы вә зирәк бир оғлан иди. Пејғәмбәрин дедикләрини там анлајыр вә она әмәл едирди. Әсла јалан дилинә кәлмәз, тәрбијәли вә хошсөһбәт иди. Адамлара һөрмәт едәрди. Дүзкүн вә тәмиз иди. Пејғәмбәрә көмәк едәрди. Икид вә күчлү иди. Ушаглара дост, онлара мөһрибан иди. Онлары инчитмәзди. Һеч ким дә ону инчитмәјә чәсарәт етмәзди.

Һәзрәт-Әли, Ислам Пејғәмбәринин дә'вәтини гәбул едән илк киши иди. О вахт тәгрибән он јашы вар иди. Лакин, јашынын азлығына бахмајараг, о гәдәр зәкалы иди ки, тамамилә јахшыны писдән сечир, билирди ки, Һәзрәти Мәһәммәд доғру дејир вә Аллаһ тәрәфиндән пејғәмбәр

олмушдур.

Сонралар да һәзрәт Мәһәммәдин пејғәмбәрлик дөврү боју, бүтүн гәмли вә севинч чағларында онун јанында иди. Чох савашларда иштирак етди вә дәфәләрлә Пејғәмбәрин чаныны тәһлүкәдән гуртарды.

Һәзрәт-Әли, Пејғәмбәрдән сонра отуз илә јахын јашады вә оручлуғун он доғгузунда, сүбһ намазыны ғыларкән Куфә мәсчидиндә, башына вурулан ғылынчла шәһид олду.

Һәзрәт-Әли(ә.)нин мәзары Нәчәфдә мүсәлманларын зијарәткаһыдыр.

Һәзрәт-Әлидән ибрәтамыз сөзләр:

* Ашағыдакы дөрд хүсусијјәти өзүндән узаглашдыран адам һеч бир чәтинлик көрмәмәјә лајигдир: тәләсмәк, инад, худбинлик, тәнбәллик.

* Бүтүн дүнјаны мәнә версәләр ки, зор вә зүмлә бир арпаны бир гарышганын ағзындан алым, мүтләг бу иши көрмәјәчәјәм.

ДУШУНУБ. ЧАВАБ ВЕРИШ.

- 1) Биринчи имамын ады нәдир? Ким ону имамлыға тәјин етмишдир?
- 2) О, ушағлыг чағларында нә чүр оғлан иди?
- 3) Ону ким тәрбијә етмишди? Нечә јашында Пејғәмбәрин чағырышыны гәбул етди?
- 4) Һәзрәт-Әлидән ибрәтамыз бир сөз бәјан един.

ӘМӘК ВӘ БӘХШИШ

Һәзрәт-Әли (ә.) чалышган вә бачарыглы адам иди. Әкинчиликдә вә ағач әкмәкдә чалышырды. Нечә-нечә тарланы вә бағы абадлашдырыб, һамысыны Аллаһ јолунда верди.

Мәдинә әтрафында бир парча әкин јери һазырлады ки, абадлашдырсын. О јери сувармаг үчүн бир гују газмаг гәрарына кәлди. Мүнасиб бир јер тапыб, Аллаһ үмиди илә газмаға башлады.

Күнләр өтүрдүсә, су чыхмырды.

Бир күн һәзрәт-Әли күлүнкү көтүрүб, гујуја кирди. Бир-аз да газды, лакин јенә су чыхмады. Јорғун вәзијјәттә гујудан чыхды. Алнынын тәрини силди. Бир аз

динчэлиб, јенидэн гујуја кирди. Елэ газма вурурду ки, нэфэсинин сэси узагдан ешидилирди.

Бэрк бир газма вурдугда, јер јарылыб, су гайнады. Һэзрэт-Әли (ә.) тэлэсик гујудан чыхды. Ърибэ бир гују иди. Әһали тамашасына јығылмышды. Һэрэ бир сөз дејирди. Бири, "Әли бачарыглы вэ биличи адамдыр", - деди.

Башгасы, "Әли хејирхаһ вэ јахшы адам олдуғундан Аллаһ да она јахшылыг верди", - деди. Бир ајрысы, "Әли вэ өвлады һәмишәлик сәрвәтә саһиб олдулар", - деди. Бири тәбрик едирди, башгасы гысганчлыг.

Һэзрэт-Әли, "Кағыз-гәләм кәтирин", - деди.

Кағыз-гәләм кәтирдилэр. Һэзрэт-Әли әјләшиб, белә јазды:

Бисмиллаһир-рәһманир-рәһим

Бу гујуну онун әтрафындакы әкин јерләри илә вәгф (вәгф - јә'ни бир адам гәрар верир ки, онун әмвалынын мәнәфеи Аллаһ јолунда мәсрәф олунсун) едирәм ки, ашағыдакы ишләрә мәсрәф олунсун:

1. Јохсуллара вэ јазыглара көмәк олунсун.
2. Пулу гуртаран јолчулара көмәк олунсун.
3. Јетим оғланларын вэ јетим гызларын тојунда мәсрәф олунсун.
4. Јохсул хәстәләрә көмәк олунсун.
5. Үмумхалг мәнәфеини дашыјан хејријјә ишләрә мәсрәф олунсун.

Бу гујуну Аллаһын разы галмасы вэ ахирәт

савабы үчүн вэгф едирэм ки, чәһәннәм одундан
гуртулум.

Имза: Әбуталиб оғлу Әли (ә)

ДУШУНУБ. ЧАВАБ ВЕРШ:

- 1) Һәзрәт-Әли (с.) гујунун вә онун әтрафындакы
торпагларын кәлирини нә кими ишләрә вэгф
етди?
- 2) Үмумхалг мәнәфеинә олан бир нечә хејријә иши-
ни сајын.
- 3) Бу һекајәдән нә кими дәрсләр өјрәнмәк олар?
- 4) Бу дәрсдә һәзрәт Әли һаггында дејилән нечә
хүсусијјәти бәјан един.

ИКИНЧИ ИМАМ ҺƏЗРƏТ-ИМАМ ҺƏСƏН (Ə)

Биз шиэлəрин икинчи имамы, Һəзрəт-имам Һəсəн-
-Ə.)дир. Атасы, Һəзрəт-Əли, анасы исə Пејғəмбəрин əзиз
гызы Фатимəдир.

О, һичрəтин үчүнчү или Оручлуғун 15-дə Мəдинə
шəһəриндə анадан олмушдур.

Һəзрəт-Мəһəммəd (с.ə.) имам Һəсəни чох севирди. Ону
өпүб, дејирди: "Һəсəни севирəм, ону севəни дə севирəм".
Һəм дə дејирди: "Һəсəн вə Һүсəйн, чəннəт кəнчлəринин
ағаларыдырлар".

Имам Һəсəн, чох биличи вə пəрһизкар иди. Намаза чох
чиддијəт кəстəрирди. Јазығлары вə јохсуллары севир вə
онлара кəмəк едирди.

Һəзрəт-Əли (ə.) Пејғəмбəрин əмри илə имам Һəсəни
халгын башчылығына тə'јин етди.

Имам Һəсəн һəмишə халга билдирди ки, залымлары
таныјыб, онлара гаршы мұбаризə апарсынлар.

Нəһəјəт, 50-чи һичрəт или Сəфəр ајынын 28-дə шəһид
олуб, Мəдинəдə дəфн олунду. Она чохлу салам олсун.

Имам Һəсəндəн бир ибрəтамиз сəз:

* Һеч шеј хошəхлағлы олмағ кими һəјаты ширин-
лəшдирмəз.

ДУШУШУБ, ЧАВАБ ВЕРИШ:

- 1) Имам Һасәнин ата-анасынын ады нәдир?
- 2) Һәзрәт Мәһәммәд имам Һасән һаггында нә бујурду?
- 3) Имам Һасән јазыгларла нә чүр давранырды?
- 4) Имам Һасәндән ибрәтамиз бир сөз бәјан един.

УШАГЛАР ВӘ ГОЧА

Күнорта чағы иди, азан сәси кәлирди. Бир гоча, мәсчид һәјәтинин бир бучағында, өзүнү чамаат намазына чатдырмаг үчүн дәстәмаз алырды.

Бу вахт, тәмиз палтар кејмиш ики ушаг мәсчидин һәјәтинә кирди, көрдүләр ки, гочанын дәстәмазы дүзкүн дејил. Истәдиләр она десинләр ки, дәстәмазы дүз дејил, амма фикирләшдиләр ки, онда утаныб, нараһат олар.

Она демәсәјдиләр дә, өzlәри сәһв иш көрмүш олардылар. Чүнки, бири сәһв иш көрәрсә, ишин дүзү она өјрәдилмәлидир.

Нәһајәт, бу гәрара кәлдиләр ки, бир-бири илә дәстәмаз үстүндә бәһсә кечиб, гочадан, һансынын дәстәмазынын дүз олдуғуну сорушсунлар. Бу васитә илә дә она дүз дәстәмаз алмағы өјрәтсинләр.

Голлары чырмаглы, бир-бири илә даныша-даныша гочаја јахынлашыб, дедиләр: "Сәндән хаһиш едирик ки, бизим дәстәмаз алмағымызы көрүб, һансымызынқынын дүз олдуғуну дејәсән".

Гоча гәбул етди. Икиси дә дүзкүн дәстәмаз алдылар.

Гоча мәтләби баша дүшүб, деди: "Мәним әзизләрим! Сизин дәстәмазыңыз дүздүр. Мәнимки сәһвмиш. Сиздән өјрәндим. Доғурдан, адыңыз нәдир?"

Бөјүк гардаш, "Мөним адым Һәсәндир! Бу да гардашым Һүсәјндир. Биз, әмирәл-мөминин Әлинин оғланларыјыг", – деди.

Артыг онлары танымыш олан гочанын көзләри долду, үзләриндән өпүб, деди: "Сизә афәрин олсун, атаныза салам".

О ики гардаш гоча илә видалашыб, намаз гылмаға кетдиләр.

ДУШУНУБ. ЧАВАБ ВЕРИШ:

- 1) Имам Һәсән вә имам Һүсәјн (ә.) нијә о гочанын сәһвини бир баша демәдиләр?
- 2) Нә үчүн онлар белә гәрара кәлдиләр ки гочанын диггәтини өз сәһвинә чәлб етсинләр?
- 3) Нә чүр дәстәмаз алмалыјыг?
- 4) Башгаларын диггәтини нә чүр өз сәһвләринә чәлб етмәлијик?

ҮЧҮНЧҮ ИМАМ
ҺӘЗРӘТ-ИМАМ ҺҮСЕЈН (Ә.)

Һәзрәт-имам Һүсејн әлејһиссалам бизим үчүнчү имамымыздыр. Атасы һәзрәт Әли, анасы исә Пејғәмбәрин гызы Фатимәдир.

Һичрәтин дөрдүнчү или Шә'бан ајынын үчүндә Мәдинә шәһәриндә анадан олмушдур. Имам Һәсәндән сонра имамлыға јетишди. Пејғәмбәр имам Һүсејни чох севирди. Ону өпүб, бујурурду: "Һүсејни севәни, Аллаһ севир".

Имам Һүсејн, биличи вә тәгвалы иди. Јазыглара, јохсуллара вә јетим ушаглара јетиширди. Шүчаәт вә гүдрәт саһиби иди. Зилләтә вә алчаглыға бојун гојмазды. Имам Һүсејнин имамлығы дөврүндә, залым Језид һакимијјәтә чатды. Имам Һүсејн онун рәһбәрлијини гәбул етмәјиб, Исламы вә Гур'аны мүдафиә етмәк вә залымлара гаршы мүбаризә апармаг үчүн өз аилә үзвләри вә сәһабәләри илә Куфәјә доғру јолланды. Кәрбәлә дијарында Језид гошунлары илә тоғгушдулар. Имам Һүсејн вә көмәкчиләринин сајча аз олмагларына бахмајараг минләрлә Језид гошунлары гаршысында мүгавимәт едиб, нәһајәт "Ашура" күнү Һичрәтин 61-чи илиндә, өзү вә сәһабәләри, Аллаһ јолунда шәһид олдулар.

Биз, һәр ил бу күн матәм мәчлисләри гурур, о һәзрәтин

вэ онун сәһабәләринин фәдакарлыгларыны хатырлајырыг.

Ислам ингилабынын бөјүк рәһбәри имам Хумейни демишдир:

”Сејидүш-шүһәданын фәдакарлығыдыр ки, Исламы бизим үчүн чанлы сахламышдыр”.

Имам Һүсејн(ә.)дән ибрәтамиз бир сөз:

* Саламлашмағын јетмиш савабы вардыр. Алтмыш доггузу салам верәнин, бири исә салам аланындыр”.

ДУШУНУБ. ЧАВАБ ВЕРИШ:

- 1) Үчүнчү имамымыз кимдир? Онун атасынын вэ анасынын ады нәдир?
- 2) Пејғәмбәр имам Һүсејн һаггында нә демишдир?
- 3) Имам Һүсејн вэ онун вәфалы сәһабәләри һарда вэ һансы күн шәһид олдулар?
- 4) Имам Һүсејндән бир ибрәтамиз сөз бәјан един?

ОН ДОГГУЗУНЧУ ДӘРС

БАШГАЛАРЫНА КӨМӘК ЕТМӘК АЛЛАҖЫН РАЗЫЛЫҖЫНА СӘБӘБ ОЛУР

Пејғәмбәр сәһабәләриндән бири бәрк хәстәләнмишди, имам Һүсејн (ә.) әјадәтинә кетди. Көрдү, чох нараһатдыр. Зарыҗыр, аһ чәкир.

Имам Һүсејн(ә.)ин үрәји јанды, она деди: "Җардаш! Нијә гәм јејирсән? Мәнә де. Бәлкә кәдәрини арадан галдырдым".

Хәстә деди: "Халга борчлујам. Борчуму өдәмәјә дә бир шејим јохдур. Җорхурам өлүб, халга борчлу галам".

Имам Һүсејн бујурду: "Ғардаш! Ём јемә. Сөз верирәм ки, сәнин борчуну өдәјим".

Хәстә деди: "Өлүм чағында, биринә борчлу олмамағы севирәм. Ѓорхурам ки, сән борчуму өдәмәмиш өлүм јетишә мән исә борчлу галам?"

Имам Һүсејн деди: "Нараһат олма! Үмид едирәм ки, өлүм јетишмәмиш борчуну өдәјим".

Имам Һүсејн видалашыб кетди. Дәрһал пул һазырлајыб, о хәстәнин борчуну өдәди. Она хәбәр көндәрди ки, "Раһат өл! Борчуну өдәмишәм".

О хәстә севинди. Аллаһ да бу ишдән чох разы галды.

Һөрмәтли пејғәмбәримиз белә бујуруб: Һәр ким бир мө'мини разы едәрсә, мәни разы едиб, мәни разы едән исә Аллаһы разы едиб.

ДУШУНУБ. ЧАВАБ ВЕРИШ:

- 1) Имам Һүсејн, о хәстәни нә чүр разы гојду?
- 2) Пејғәмбәрин бујуруғуна көрә, мө'мин бир адамы разы гојан, кими разы гојуб?

МУБАРИЗ ВӘ ГӘҖРӘМАН УШАГ

Имам Һәсән(ә.)ин оғлу Әбдуллаһ, атасынын шәһадәтиндән сонра, әмиси имам Һүсәйн(ә.)лә јашајыр вә ону чох севирди. Имам Һүсәйн дә бу кичик гардашы оғлуну чох севирди.

Әбдуллаһ әмиси илә бәрабәр Кәрбәләја кәлиб, бүтүн һадисәләрин јахындан шаһиди олмушду. Кәнч гардашларынын вә әмиси оғланларынын "Әллаһу Әкбәр" дејәрәк, гылынч ојнадыб, дејүш мејданына тәләсмәләрини вә Дин, Гур'ан дүшмәнләри илә дејүшдүкләрини көрүрдү.

Әбдуллаһ да мејдана кедиб, залымларла дејүшмәк, имамы вә ислам рәһбәри, әмисини мүдафиә етмәји истәјирди. Амма тәәсүф ки, о кичикди. Изн вермирдиләр.

Бүтүн достлар, гардашлар вә имам Һүсәјнин бүтүн гошуну шәһид олмушду. Әбдуллаһ, имам Һүсәйн сәһабәләринин, сон вида анларындакы сифаришләрини ешитмишди: Бир-бирләринә тапшырырдылар ки, рәһбәр вә имамынызы тәк гојмајасыныз. Онлар бу чүмләни дејир, дејүш мејданына тәләсирдиләр вә билә-билә шәһадәти сечирдиләр.

Имам Һүсәјнин сон әскәри дә шәһид олмушду. Өзү дејүш мејданына кетди. Әбдуллаһ чадырларын јанында дуруб, узагдан әмисини сүзүрдү.

Бир саат өтдү. Артыг, әмисини көрмүрдү. Өзүндән

асылы олмајараг мејдана доғру гачды. Бибиси һәзрәт Зејнәб гаршысыны алмаг истәдисә, ала билмәди. Әбдуллаһ әмисини тапыб, мүдафиә етмәк истәјирди. Дартыныб, бошланды вә гача-гача ирәлиләди...

Нәһајәт, әмисини тапды. Ганлы чәназәсинин јанында дуруб, онун гана бојанмыш алнына мат-мат бахырды. Имам Һүсејн көзләрини ачыб, ону көрдү...

Дүшмәнләрдән биринин гылынчы көјә галхды ки, имам Һүсејнин чәназәсинә енсин. Әбдуллаһ гылынчын парылтысыны көрүб, "Әмими өлдүрмәк истәјирсән? Еј әчлаф!" - дејә, бағырды вә дәрһал голуну әмисинин гаршысына тутду.

Дүшмәнин гылынчы ениб, голуну үздү. О фәдакар вә гәһрәман ушағын ганлы пејкәри әмисинин синәсинә јыхылды. Елә орда да шәһид олуб, бүтүн ушаглара, чиһад вә азадәлик сифариши көндәрди.

Имам Һүсејн сон анларда она "Биз шәһид олмагла фәхр едирик. Инди чә атан имам Һәсән, бабан Пејғәмбәр чән-нәтдә сәни көзләјирләр. Икимиз онлара говушачағыг", - деди.

ДУШУНУБ. ЧАВАБ ВЕРИШ.

- 1) Әбдуллаһ ким иди? Атасынын ады нә иди?
- 2) Әбдуллаһ нә чүр шәһид олду?
- 3) Имам Һүсејн сон анларда, шәһадәт һаггында Әбдуллаһа нә бујурду?

ДӨРДҮНЧҮ ИМАМ ҺӘЗРӘТ-СӘЧЧАД (Ә)

Шиәләрин дөрдүнчү имамы Һәзрәт-Сәччаддыр. Ады Әлидир вә Һичрәтин 38-чи илиндә Мәдинәдә анадан олду.

Атасы Һәзрәт-имам Һүсәйн (ә.), анасы исә Шәһрәбану-дур.

Имам Һүсәйн (ә.) Аллаһын әмри илә ону, өзүндән сонра имамлыға тә'јин етди.

Һәзрәт-Сәччад Кәрбәлада вар иди. Лакин, Ашура күнү бәрк хәстә олдуғундан, Језид гошунлары илә дөјүшә билмәди, елә буна көрә дә шәһид олмады.

Кәрбәладан гајыданда, Куфә вә Шамда чыхыш едәрәк, атасынын мүгәддәс мәгсәдини халга бәјан едиб, зүлмкар Језиди ифша етди.

Имам Сәччад (ә.) јетим ушаглары вә јохсуллары гонаг сахламағы севирди. Јохсул аиләләринин чохуна хәрәк вә кејим верирди.

Һәзрәт-Сәччад Аллаһа ибадәт етмәјә о гәдәр чалышырды ки, халг ону "Зејнәл-абидин" - ибадәт едәнләрин бәзәји, вә "Сәччад" - чох сәчдә едән, адландырырды.

О, 57 ил јашады вә Һичрәтин 95-чи или Мәһәrrәмин 25-дә Мәдинәдә шәһид олду. Мүбарәк бәдәни Бәги гәбристанлығында торпаға тапшырылды.

Имам Сэччаддан дэрслэр:

* Дөрдүнчү имам, һамынын елм өјрәнмәјини сеvir-ди. Буна көрә һәмишә әһалини, хүсусилә ушаглары дәрс охумаға һәвәсләндирирди.

Бир күн ушагларын бир јерә топлашыб, дәрс охудугла-рыны көрдү. Севинди вә онлары сығаллајараг, деди:

"Әзиз ушаглар! Јахшы дәрс охујун! Сиз бу күн ушагсы-ңыз, кәләчәкдә бөјүјүб, алим олачагсыңыз, вә халг сизин билијиниздән јарарланачаглар".

ДУШУШУВ. ЧАВАЛ ВЕРИШ:

- 1) Дөрдүнчү имамызын ады нәдир? Атасы кимдир?
 - 2) "Зејнәл-абидин" нә демәкдир? "Сэччад" нә демәк-дир? О, нијә бу ики адла адланыр?
 - 3) Дөрдүнчү имам, ушаглары нәјә һәвәсләндирир-ди?
 - 4) Имам Сэччад, дәрс охумаг барәсиндә ушаглара нә бујурду?
- * Индијә кими дөрд имамын һәјаты илә таныш олмушсунуз, сыра илә онларын адларыны чәкин.

АЛЛАҢ ИЛӘ ДАНЫШМАҢ

Бири дејир: "Гаранлыг бир кечәдә Мәсчидүл-Һәрама кетмишдим. Бир кәнчи көрдүм ки, Кә'бәнин пәрдәсиндән јапышыб, ағлајыр вә дејир:

Илаһи! Артыг көзләр јатыб, күнәш батыб вә улдузлар чыхмышлар. Сәнә кәлдикдә исә, еј дүнјанын һөкмдары, һәмишә ојаг, дири вә варсан, дүнја вә дүнјалары идарә едирсән.

Илаһи! Һөкмдарлар, сарајларынын гапысыны бәрк бағлајыб, кешикчи гојмушлар. Сәнин евинин гапысына кәлдикдә исә, еј әзиз Аллаһым һәмишә вә һамынын үзүнә ачыгдыр. Сән, кирифтара јардым етмәјә, дәрдли-ләрә шәфа вермәјә вә мәзлумлара көмәк етмәјә һазырсан.

Еј меһрибан Аллаһым! Вә еј дүнјаларын севимлиси! Сәнин бу ачиз бәндән, кечәнин гаранлығында, сәнин гапына кәлиб, бәлкә она мәрһәмәтли нәзәрини салдын.

Еј чәтинликләрдә бәндәләринә јардым едән Аллаһ!

Еј дәрдлиләрә шәфа верән Аллаһ!

Илаһи! Мән бу гаранлыг кечәдә, гапына кәлиб, сәни чағырырам, чүнки өзүн бујурубсан: "Мәни чағырын".

Илаһи! Бәндәләрин сәндән вә сәнин гапындан гејри кимин гапысына кедиб, кимә үмид бағласынлар?"

Бу мүнәчаты ешидән дејир: "О кәнчин Аллаһ илә данышығындан хошум кәлди. Ону танымаг үчүн ирәлиләдим. Бу мүнәчат едән имам Сәччад "Зејнәл-абидин" дир, көрдүм.

ИСЛАМ ЕҢКАМЫ ИЛӘ ТАНЫШЛЫГ

Намаз гылаг.

Нә чүр намаз гылаг.

Бәдәнимизи вә палтарларымызы тәмиз сахлајаг.

Оруч тутмаг, ибадәтләрин ән јахшыларындан биридир.

НАМАЗ ГЫЛАГ

Намаз эн јахшы ибадәтләрдәндир. Бизи Аллаһа јахынлашдырар. Ахирәт аләми үчүн эн јахшы сурсатдыр.

Дүзкүн намаз гылсаг, ахирәт аләминдә хошбәхт олачағыг.

Һәзрәт Мәһәммәд (с.ә.) бујурду: "Дүнјада намаз гылмағы севирәм. Мәним көз ајдынлығым вә үрәк севинчим намаздыр".

О, һәм дә бујурду: "Намаз, тәмиз вә сулу бир булаг кимидир ки, намаз гылан күндә беш дәфә өзүнү онда јујур".

Намаз гылдыгда, меһрибан Аллаһ илә данышырыг, үрәјимиз она тәрәф јөнәлир. Намаз гылмајаны, Аллаһ вә онун пејғәмбәрләри севмирләр.

Пејғәмбәр бујурурду: "Вачиб намазыны гылмајандан ачығым кәлир".

Аллаһ, намаз гыланлары севир вә онлара көзәл мүкафат верәчәкдир. Хүсусилә намаз гылан ушаглары чох севир.

Намаз, бизим һәјатымыза чох тә'сир бурахыр. Намаз гылан асанлыгла күнаһдан узаглаша биләр. Намаз гылан адам, башгалары илә меһрибандыр. Халга зүлм етмәз. Һәмишә мәзлумлар вә мәһрумларын һарајына чатар.

ДУШУНУБ. ЧАВАБ ВЕРИШ:

- 1) Ән јахшы ибадәт нәдир?
- 2) Пејғәмбәр, вачиб намазыны гылмајанын һаг-
гында нә бујурмушдур?
- 3) Аллаһ, һансы ушаглары даһа чох севир?
- 4) Намаз гыланын давранышы нә чүр олмалыдыр?

НӘ ЧҮР НАМАЗ ГЫЛАГ¹

* Гибләјә доғру дајаныб, нијјәт едирик јәни гәсд едирик ки, Аллаһын разылығы үчүн (сүбһ, зәһр, шам, хифтән вә с.) намаз гылырыг.

* Әлләримизи гулагларымыза гәдәр галдырыб, **الله اکبر** "Әллаһу әкбәр" дејиб, сонра исә "Һәмд" сүрәсини охујуруг.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ * الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ * مَا لَكَ يَوْمَ
الدِّينِ * إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ * اهْدِنَا الصِّرَاطَ
الْمُسْتَقِيمَ * صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ غَيْرِ الْمَغْضُوبِ
عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّينَ *

1- Намаздан өнчә дәстәмаз алмалысыныз. Мүәллимизин гаршысында дәстәмаз алыб, онун дүзкүн олуб олмамасыны өјрәнин.

* Сонра "Тоһид сурәси" кими аҗры камил бир сурә охујуруг.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ * اللَّهُ الصَّمَدُ لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ وَلَمْ يَكُنْ
لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ

* Даһа соңра рүкуја кедир, سُبْحَانَ رَبِّيَ الْعَظِيمِ وَبِحَمْدِهِ "Субһанә рәббијәл-әзими вә биһәмдиһ" јахуд үч дәфә سُبْحَانَ اللَّهِ "Субһанәллаһ" дејиб, рүкудан баш галдырырыг.

* Дурдуғумуз һалда

«سَمِعَ اللَّهُ لِمَنْ حَمَدَهُ»

"Сәмиәллаһу лимән һәмидәһ" демәк мүстәһәбдир.

* Сонра сәчдәјә кедир, سُبْحَانَ رَبِّيَ الْأَعْلَىٰ وَبِحَمْدِهِ

"Субһанә рәббијәл-ә'ла вә биһәмдиһ" җахуд үч дәфә
 سُبْحَانَ اللَّهِ "Субһанәллаһ" дејиб, сәчдәдән баш галдырыр вә
 әјләширик. Јенидән сәчдәјә кедир, һәмин зикри дејиб,
 сәчдәдән баш галдырыр вә әјләширик.

* Сонра икинчи рәкәти гылмаг үчүн ајаға галхаркән
«يَحْزِلُ اللَّهُ وَقُوَّتِهِ أَقْوَمُ وَأَقْعَدُ» "Би һәвлиллаһи вә гүввәтиһи
әгуму вә әг'уд" дејирик. Галхдыгдан сонра биринчи
рәкәтдә олдуғу кими һәмд вә башга бир Сурәни охујур вә
Пут тутуруг:

رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ

"Әллаһуммә сәлли әла Мүһәммедин вә али Мүһәммәд.
Рәббәна! Атина фид-дүнја һәсэнәтән вә фил-ахирәти
һәсэнәтән вә гина әзабән-нар"

Сонра, биринчи рәкәтдә олдуғу кими рүкуја вә сәчдәјә
кедирик.

* Сәчдәдән сонра әjlәшиб тәшәһһүд деҗирик:

أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَالِ مُحَمَّدٍ

”Әшһәду ән ла илаһә илләллаһу вәһдәһу ла шәрикә ләһ.

Вә әшһәду әннә Мүһәммәдин әбдуһу вә рәсулуһ.

Әллаһуммә сәлли әла Мүһәммәдән вә али Мүһәммәд”.

Беләликлә намазымыз сүбһ намазы кими ики рәкәт олса, салам вериб битиририк. أَلْسَلَامٌ عَلَيْكَ أَيُّهَا النَّبِيُّ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ

أَلْسَلَامٌ عَلَيْنَا وَعَلَى عِبَادِ اللَّهِ الصَّالِحِينَ

أَلْسَلَامٌ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ

”Әссәламу әләјкә әјјүһән-нәбијју вә рәһмәтуллаһи вә бәрәкатуһ. Әссәламу әләјна вә әла ибадиллаһис-салиһин. Әссәламу әләјкум вә рәһмәтуллаһи вә бәрәкатуһ”.

* Намаз үч рәкәт олдугда, салам вермәдән ајаҗа
галхыр вә үч дәфә
”Субханәллаһи, вәл-һәмду лиллаһи вә ла илаһә
илләллаһу, вәллаһу әкбәр” дејирик. Вә рүкуја, сәчдәјә
кедирик.

Намазымыз шам намазы
кими үч рәкәт олса,
тәшәһһүд саламла битиририк.

Лакин намаз күнорта, икинди вэ хифтэн намазлары кими дөрд рэкэт олса, ајаға галхыр вэ үчүнчү рэкэт кими бир рэкэт дә гылырыг вэ тэшәһһүд саламла намазы битиририк.

* * * * *

* Намаз гыларкән тэләсмәмәли вэ сөзләри ајдын демәлијик.

* Намаз гыларкән ојан-бујана бахмамалы, һәмд вэ Сурәни вэ саир зикрләри сакинликлә вэ тәрпәнмәдән демәлијик.

* Сәчдәдә алнымызы (мөһүрә ја да даша, торпаға), овчумузун ичини, дизләримизи вэ ајагларымызын баш бармагларыны јерә гојмалыјыг.

* * * * *

Һәр мүсәлман бир кечә күндүздә беш вахт намаз гылыр:

Ики рэкәт сүбһ намазы, дан јери сөкүлдүкдән күнәш чыхана кими.

Дөрд рэкәт күнорта вэ дөрд рэкәт икинди намазы , күнортадан күнәш батана кими.

Үч рэкәт шам, дөрд рэкәт хифтән намазы , кечәнин башланғычындан кечә јарысына кими. Намаз гылмаздан әввәл Азан вэ Игамә демәк мүстәһәбдир. Ону мүәллиминиздән өјрәнин.

ДУШУШУБ. ЧАВАБ ВЕРИШ:

- 1) Намаза нэ чүр нијјэт едирик? (Мисал үчүн, күнорта намазына)
- 2) Рүкуда вэ сәчдэдэ нэ дејирик?
- 3) Ёнут тутанда нэ дејирик?
- 4) Намазын тәшәһһүд вэ саламыны дејин.
- 5) Намаз гыланда бәдәнимиз нэ чүр олмалыдыр?
- 6) Һәр мүсәлман кечә-күндүз әрзиндә нечә вахт намаз гылыр, һәрәси нечә рәкәтдир?

БӘДӘНИМИЗИ ВӘ ПАЛТАРЫМЫЗЫ ТӘМИЗ САХЛАЈАГ

Ислам бир сыра шејләри нәчис мурдар билир вә онлардан узаглашмағы әмр едир. Инсанын сидији, ифразаты вә ганы нәчисдир, бәдән јахуд палтар онлара батарса нәчис олар.

* Намаз гыланын бәдәни вә палтары тәмиз олмалыдыр, јә'ни нәчисә батмамалыдыр.

* Нәчис јахуд нәчисә батмыш хәрәкләрин јејилмәси дә һарамдыр вә күнаһа сәбәб олар.

* Көзләјин ки, бәдәни вә палтарыныз нәчисә батмасын, батдыгда исә су илә тәмизләјин.

* Идрар еләјәндә Көзләјин ки, бәдән вә палтарыныза сычрамасын, чүнки сидик зәррәләри нә гәдәр кичик олса да, бир шејә дәјсә, ону нәчис едәр.

* Мүсәлман мүстәраһа кетдикдә, тәһарәт алмалыдыр. Идрар јеринә ики дәфә су ахытмаг кифајәт едәр. Ифразат јеринин тәһарәти беләдир: Афтаба илә су төкүб, сол әлимизлә јујаг.

* Сидик вә ифраз етмәк үчүн елә әрләшмәлијик ки,

өнүмүз ја архамыз гиблэјә доғру олмасын. Јохса харамдыр вә күнаһа сәбәб олар.

* Идрар еләјәндә әлләшмәлијик. Чүнки, Пејғәмбәри-миз бујурмушдур: "Ајағ үстүндә идрар етмәјин, арх вә чај ғырағында, мејвә ағачларынын дибинә, күчә вә тәнкәләрә идрар етмәјин".

Мүстәраһдан чыхдыгдан сонра, әлләримизи сабунла јумалыјыг ки, тамамилә тәмизләнсин.

**ИСЛАМ, ТӘМИЗЛИК ДИНИДИР ВӘ
ТӘМИЗЛИК ДИНИН БИР ЬИССӘСИДИР.**

ДУШУШУБ. ЧАВАБ ВЕРИШ.

- 1) Бәдән вә палтар нә чүр нәчис олар?
- 2) Бәдән вә палтар нәчис оларса, нә чүр тәмизләмәлијик?
- 3) Нәчис хәрәјин јејилмәсинин һөкмү нәдир?
- 4) Идрарын вә ифраз етмәјин тәһарәти нә чүрдүр?
- 5) Гиблэјә доғру идрарын һөкмү нәдир?

**ОРУЧ ТУТМАГ,
ИБАДӘТЛӘРИН ӘН
ЈАХШЫЛАРЫНДАН БИРИДИР**

Оручлуг, ајларын ән јахшысыдыр. Ибадәт, намаз вә оруч ајыдыр. Фәдакарлыг вә күзәштә кетмәк ајыдыр. Чох көзәл вә зөвгү охшајан обашданлары вардыр. Мүсәлманлар бу мүбарәк ајда, обашдан ојаныр, рази-нијаз едир, намаз гылыр вә дуа едир.

Сиз дә, валидејнләринизин обашдан ојаныб, дәстәмаз алмагларыны, обашдан дуасы охујуб, намаз гылмагларыны вә өз Аллаһлары илә рази-нијаз етмәкләринин, обашданлыг јејиб оруч нијјәти етмәкләрини вә күнбатан азанына кими јејиб, ичмәмәкләринин шаһиди олмушсунуз.

Јахшы ушаглар да оручлуг обашданларыны севирләр. Обашданлар јухудан ајылыб, валидејнләри илә бу мәрасимдә иштирак едир вә күнортаја кими (Табаг оручу тутурлар), јахуд дөзә билдикләри вахта кими бир шеј јемирләр вә бунунла да оруч тутанларын савабында шәрик олурлар.

Ифтара гонаг чағырмаг биз мүсәлманларын ән јахшы

ишләриндән биридир. Һәр ким, бир оручу ифтара чығыр-
са, Аллаһ она чохлу хејир-бәрәкәт верәр.

ДУШУШУВ. ЧАВАБ ВЕРИШ:

- 1) Оручлуг ајы нә ајыдыр? Бу ајын мәрасими нәдир?
- 2) Биз мүсәлманлар, обашданда нә кими мәрасим-
ләр кечиририк?
- 3) Ушаглар оручун савабында нә чүр шәрик ола би-
ләрләр?
- 4) Ифтара аид көрдүјүмүз ән јахшы ишләрдән бири
нәдир?

СОН

